Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar

Publication details, including instructions for authors and
subscription information:

<http://www.tandfonline.com/loi/sgff19>

Om förekomsten af en Caryoerinus i Sverige

Gerhard Holm

Published online: 06 Jan 2010.

To cite this article: Gerhard Holm (1890) Om förekomsten af en Caryoerinus i
Sverige, Geologiska Föreningen i Stockholm Förhandlingar, 12:4, 268-269, DOI:
[10.1080/11035899009445442](https://doi.org/10.1080/11035899009445442)

To link to this article: <http://dx.doi.org/10.1080/11035899009445442>

PLEASE SCROLL DOWN FOR ARTICLE

Taylor & Francis makes every effort to ensure the accuracy of all the information (the "Content") contained in the publications on our platform. However, Taylor & Francis, our agents, and our licensors make no representations or warranties whatsoever as to the accuracy, completeness, or suitability for any purpose of the Content. Any opinions and views expressed in this publication are the opinions and views of the authors, and are not the views of or endorsed by Taylor & Francis. The accuracy of the Content should not be relied upon and should be independently verified with primary sources of information. Taylor and Francis shall not be liable for any losses, actions, claims, proceedings, demands, costs, expenses, damages, and other liabilities whatsoever or howsoever caused arising directly or indirectly in connection with, in relation to or arising out of the use of the Content.

This article may be used for research, teaching, and private study purposes. Any substantial or systematic reproduction, redistribution, reselling, loan, sub-licensing, systematic supply, or distribution in any form to anyone is expressly forbidden. Terms & Conditions of access and use can be found at <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>

Om förekomsten af en Caryocrinus i Sverige.

Af

GERHARD HOLM.

För att fastställa Leptænakalkens plats i lagerserien, hvilken visserligen på palæontologiska grunder måste anses vara bestämd men stratigrafiskt ännu ej blifvit bevisad, företogs hösten 1888 af Sveriges Geologiska Undersökning genom dess nitiske samlare Herr G. v. SCHMALENSÉE nedsprängning af ett brunnsschakt vid vestra sidan af Lissberget invid Gulleråsens by i Boda socken i Dalarne.

Såsom bekant består Lissberget af Leptænakalk med lagren stupande mot O. och SO. omkring 30°. Till sin hufvudmassa är denna hvit och fast, men nära bergets södra ända, der de äldre lagren gå i dagen, framträda under den hvita, fasta kalken mergelrika, och därför lösare, lättare förvittrande lager. Dessa stupa in under de förra.

Enligt benäget meddelande af Herr v. SCHMALENSÉE företogs nedsänkningen af schaktet just här i de mergligare lagren. Det nedsprängdes till ett djup af omkring 9 m från den hvita kalkens undre gräns. Leptænakalkens liggande uppnåddes emellertid ej. Bergarten utgjordes hela vägen af öfvervägande röd, stundom af gröngrått brokig, tunnskiktad, merglig kalk med lameller eller skikt af renare mergelskiffer. Såväl kalken som mergelskiffern voro uppfyllda af enkrinitleder. De i dagen gående, genom förvittring uppluckrade samt derföre i utgåendet söndersmulade öfre lagren äro synnerligen rika på fossil. Dessa

utgöras framförallt af koraller, cystideer och enkrinitstjelkar, hvilka, jemte en och annan Brachiopod i ofta utmärkta, lös-vittrade exemplar, här kunna erhållas. Sjelf har jag härstädes funnit: *Illænus Linnarssoni* HOLM, *Cyclonema angulatum* LINDSTR., *Orthis biforata* SCHLOT., *Orthis* sp. 2 arter, *Athyris Portlockiana* DAV., *Eucystis* sp. i talrika exemplar, enkrinitstjelkar tillhörande minst 2 arter, *Favosites*, *Halysites*, *Ptychophyllum*. Herr V. SCHMALENSÉE har utom de flesta af dessa jemte flera ännu obestämda arter äfven hemfört *Sphæronis oblonga* ANG., samt *Caryocystis* sp.

I de djupare lagren är bergarten fast och hård. Derför erhöllos härstädes endast få försteningar, oaktadt faunan tyckes vara densamma som högre upp. Bland det af Herr V. SCHMALENSÉE härifrån insamlade har jag kunnat bestämma: *Cyclonema angulatum* LINDSTR., *Orthis biforata* SCHLOT., *Orthis* sp., *Strophomena corrugatella* DAV., *Strophomena* cfr. *imbrex* var. ANG. & LINDSTR., samt en *Caryocrinus* mycket närstående *C. ornatus* SAY.

Af sistnämnda märkvärdiga form fanns bland de hemförda samlingarna endast ett enda exemplar. Det afviker från HALL's utmärkta figurer i »Pal. of New-York», vol. 2, taf. 49 a, fig. 1, samt exemplar i Riksmuseum af den amerikanska arten derigenom, att armarnes utgångspunkter ligga något längre ned på plåtarne samt äro starkare utbildade, hvarför denna zon blir betydligt knöligare. Munnen ligger äfven något högre upp närmare centrum och plåtarne på öfversidan visa också någon olikhet.

Caryocrinus ornatus, den enda hittills kända arten af släktet, är endast funnen i N. Amerika, der den enligt HALL förekommer i Niagara group och är anträffad på flera ställen. Framförallt uppträder den i närheten af Lockport i ofantliga massor. Enligt MILLER¹⁾ skall den äfven förekomma i Clinton group.

¹⁾ MILLER, S. A. North American Geology and Palæontology. Cinc. 1889.